Uwarunkowania rozwoju instrumentów rynku kapitałowego i pieniężnego

Sławomir Antkiewicz

Uwarunkowania rozwoju instrumentów rynku kapitałowego i pieniężnego

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk 2021

Recenzent
prof. dr hab. Anna Szelągowska

Redaktor Wydawnictwa
Katarzyna Ambroziak

Projekt okładki i stron tytułowych
Filip Sendal

Skład i łamanie
Urszula Jędryczka

Publikacja sfinansowana z funduszu Prorektora
ds. Badań Naukowych Uniwersytetu Gdańskiego w ramach
Programu Publikacyjnego Uniwersytetu Gdańskiego oraz ze środków
Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-368-4

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel.: 58 523 11 37; 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
www.wyd.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: www.kiw.ug.edu.pl

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. 58 523 14 49

Spis treści

Wstęp 9

1. Istota instrumentów finansowych rynku kapitałowego i pieniężnego 14
1.1. Definicja instrumentów finansowych 14
1.2. Rodzaje instrumentów finansowych 16
1.3. Podaż i popyt na rynku instrumentów finansowych 18
1.4. Organizacja rynku instrumentów finansowych 20
1.4.1. Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie 20
1.4.2. Rynek Catalyst 22
1.4.3. Inne instytucje związane z rynkiem instrumentów finansowych 23
1.5. Podstawy prawne polskiego rynku instrumentów finansowych . . 24

2. Akcja jako bazowy instrument udziałowy rynku kapitałowego . . . 27
2.1. Charakterystyka akcji 27
2.2. Prawa związane z posiadaniem akcji 28
2.3. Uwarunkowania wypłat dywidend 30
2.4. Uwarunkowania wykupu własnych akcji oraz dywidendy pod postacią akcji 37
2.5. Perspektywy rozwoju polskiego rynku akcji 38

3. Podstawowe instrumenty wierzycielskie rynku kapitałowego 41
3.1. Obligacje skarbowe 41
3.1.1. Charakterystyka detalicznych obligacji skarbowych 42
3.1.2. Przetargi obligacji 44
3.2. Obligacje przedsiębiorstw i banków 48
3.2.1. Wprowadzenie instrumentów i rozwój rynku 48
3.2.2. Uwarunkowania rozwoju publicznego rynku obligacji przedsiębiorstw 53
3.2.3. Perspektywy rozwoju obligacji przedsiębiorstw i banków . . 57

3.3. Obligacje samorządowe 59
3.3.1. Koncepcja obligacji samorządowych 59
3.3.2. Procesy emisyjne obligacji samorządowych 62
3.3.3. Wprowadzenie instrumentu na polski rynek 64
3.3.4. Uwarunkowania rozwoju publicznego rynku obligacji samorządowych 68
3.3.5. Perspektywy rozwoju obligacji samorządowych 69
3.4. Obligacje społeczne i przychodowe 73
3.4.1. Istota obligacji społecznych 74
3.4.2. Koncepcja wykorzystania formuły obligacji przychodowych w emisji obligacji społecznych 75
3.4.3. Charakterystyka samorządowych obligacji przychodowych 76
3.4.4. Emisje obligacji przychodowych w Polsce 77
3.4.5. Partnerstwo innowacyjne jako tryb wyboru dostarczycieli finansowania niezbędnego dla realizacji zadania społecznego 85
3.4.6. Perspektywy rozwoju obligacji społecznych 87

4. Podstawowe instrumenty wierzycielskie rynku pieniężnego 89
4.1. Krótkoterminowe papiery dłużne 89
4.1.1. Koncepcja krótkoterminowych papierów dłużnych 89
4.1.2. Agenci emisji papierów komercyjnych 92
4.1.3. Perspektywy rozwoju rynku papierów komercyjnych . . . 97
4.2. Inne instrumenty rynku pieniężnego 98
4.2.1. Bony skarbowe 98
4.2.2. Bony pieniężne 101
4.2.3. Certyfikaty depozytowe 105
4.2.4. Depozyty międzybankowe 107

5. Giełdowe pochodne instrumenty finansowe 111
5.1. Istota pochodnych instrumentów finansowych 111
5.2. Kontrakty terminowe na indeks WIG20 112
5.3. Pozostałe kontrakty terminowe na indeksy 114
5.4. Kontrakty terminowe na akcje pojedynczych spółek 115
5.5. Opcje na indeks WIG20 i kontrakty terminowe walutowe 116
5.6. Uwarunkowania rozwoju giełdowego rynku instrumentów pochodnych 118
5.7. Perspektywy rozwoju rynku 120

6. Fundusze inwestycyjne jako inwestor zbiorowy w instrumenty rynku kapitałowego i pieniężnego 124
6.1. Geneza rynku funduszy inwestycyjnych 124
6.2. Ewolucja w zakresie dystrybucji funduszy inwestycyjnych 125
6.3. Aktywa funduszy w 2021 r. 126
6.4. Uwarunkowania rozwoju rynku funduszy inwestycyjnych 129
6.5. Perspektywy rozwoju rynku funduszy inwestycyjnych 132

7. Podatkowe uwarunkowania rozwoju instrumentów rynku pieniężnego i kapitałowego 140
7.1. Zasady opodatkowania dochodów z instrumentów finansowych Polsce 140
7.2. Zapowiedzi zmiany opodatkowania dochodów z instrumentów finansowych 141
7.3. Antypodatkowe produkty wykorzystywane przed wprowadzeniem podatku giełdowego 142
7.4. Antypodatkowe produkty dostępne w Polsce – stan na dzień 31.12.2021 r. 146
7.5. Perspektywy opodatkowania dochodów z instrumentów finansowych 148

Zakończenie 153

Bibliografia 155

Akty normatywne 163

Spis tabel 165